

Opgave 5

Spoor Weg

De overheid van een land wil een snelle treinverbinding (STV) tussen de twee grootste steden van het land. Volgens de overheid is dit goed voor de economische ontwikkeling van het land en de twee steden in het bijzonder.

Het bedrijf Spoor&Weg (SW) maakt bekend met de overheid een contract gesloten te hebben. SW gaat de railinfrastructuur ontwikkelen, bouwen en na oplevering gedurende dertig jaar beheren, voor in totaal 3 miljard euro.

INHOUD CONTRACT:

- contractafspraken 1
SW ontwerpt en bouwt de railinfrastructuur. Na vijf jaar wordt deze opgeleverd aan de overheid.
- contractafspraken 2
Na oplevering beheert SW deze railinfrastructuur gedurende dertig jaar.
- contractafspraken 3
Voor de ontwikkeling, de bouw en het beheer betaalt de overheid dertig jaar lang een vergoeding van 100 miljoen euro per jaar, vanaf het begin van de exploitatie. In elk jaar dat de railinfrastructuur minder dan 98% van de tijd operationeel blijkt te zijn, wordt het bedrag lager.
- contractafspraken 4
De overheid zorgt voor stations en een goede aansluiting op het wegennet.

Tijdens een nieuwsuitzending over het tekenen van het contract geeft econoom Houtdorp commentaar: “Met dit contract zullen de kosten voor de overheid uit de hand lopen, omdat sprake is van een principaal-agentprobleem. Bovendien, als de bouw al een eind gevorderd is, zou SW opnieuw kunnen gaan onderhandelen over de vergoeding. De overheid heeft in zo’n geval een zwakke positie.”

- 2p 20 Beschrijf het principaal-agentprobleem dat Houtdorp noemt en verklaar hoe dit tot extra kosten zou kunnen leiden voor de overheid.

De minister van Verkeer reageert op het commentaar van Houtdorp. Hij zegt dat er helemaal geen sprake zal zijn van extra kosten. Er is wel een principaal-agentrelatie, maar door het contract is er geen principaal-agentprobleem.

- 2p 21 Op welke van de vier contractafspraken doelt de minister? Licht je antwoord toe.

Bovendien, zo stelt de minister, zal SW er wel voor waken gedurende het bouwproject opnieuw te gaan onderhandelen over het contract, want dan ontstaat er voor SW een berovingsprobleem.

2p **22** Verklaar hoe hier voor SW een berovingsprobleem kan ontstaan.

De minister en Houtdorp zijn het ook niet eens over de externe effecten van de STV. De minister zegt: "Positieve externe effecten zijn voor de overheid reden geweest om een belangrijke financiële bijdrage te leveren aan de STV. Hieruit ontstaan voor de overheid in de toekomst bovendien extra inkomsten." Houtdorp brengt daar tegen in: "Ik zie andere externe effecten van treinverkeer die vooral leiden tot extra overheidsuitgaven."

De presentator eindigt deze discussie met de opmerking dat beide heren gelijk hebben wat betreft de financiële gevolgen van de externe effecten van de STV en onderbouwt deze mening met een uitleg.

2p **23** Schrijf een uitleg die de presentator gegeven kan hebben. De uitleg moet passen binnen de gegeven context.

Gebruik daarbij ongeveer 60 woorden.